

KÄSITÖÖSÜNDMUS:

Müravaba metsatöö päevad

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia korraldas 28.–29.01.2014 Viljandi lähistel müravaba metsatöö päevad, kus tööd tehti kirveste, käsisaagide ja hobustega. „Tänapäevase mehhaniseeritud metsanduse taustal on väikeettevõtjale ja väikemetsaomanikule tihti probleemiks väikeste puidukoguste, erisortimendi ja üldse harvesterist murimata puidu kättesaadavus. Siis ei jäägi üle muud kui oma oskuste ja vahenditega metsa minna,” ütles kultuuriakadeemia rahvusliku ehituse programmijuht Priit-Kalev Parts.

Lisaks üliõpilastele töid müravabad metsatööpäevad kokku teisigi inimesi, kelle igapäevatöö on seotud nii metsanduse kui hobumajandusega.

„Kui hakkasime praktikajuhendaja Mihkel Maalaga kokku klapitama metsanduspraktika õpiesmärke, kättesaadavaid lanke ja logistikat, selgus, et Viljandile lähedal oli üks õpetlik ja praktika jaoks paraja suurusega tööots välja pakkuda Saarepeedi külas. Et koht on minu kodutalust kiviga visata ja olen ise aastaid kodused metsatööd ära teinud oma maatõugu märke, tundus vahva mõte paariks päevaks sisepõlemismootorid välja lülitada,” kirjeldas idee saamislugu ka dokumentaalfilmis „Hobusemehed” (Lõunameedia OÜ, 2013) võtmetegelasena üles astunud Priit-Kalev Parts.

Mõttest võttis vedu ka Raplamaa haljastusettevõtja Vello Tamm (Proudly OÜ), kes oma tegemistes kasutab ainult Eestis ohustatud hobusetõuge. Müratu metsatöö päevadel tutvustas ta moodsaid hobutöövahendeid ja Eesti raskeveomära Hämariku võimeid. „Vaatomata tehnika arengule on hobutööl ka tänapäeval oma koht ja kasutamata äriiline potentsiaal,” on Tamm veendunud.

Foto 1. Palkide kinnitamine palgikelgu külge. Kelk sarnaneb traditsioonilise puidust palgikelguga, kuid erinevalt traditsioonilisest jääb palk veoasendis rõhtse tala alla, mitte peale. See uuendus ja kelgu metallkonstruktsioon võimaldavad rakendada hobuse jõudu ka palgi otsa ülestõstmiseks (vt ka foto 2). Kelgu idee pärineb Vello Tammelt. Pildil kinnitab Priit-Kalev Parts (keskel) koos müravaba metsatöö päevade külastajatega palke kelgu külge. *Juha-Sven Korhoneni foto.*

Foto 2. Palgi otsa tõstmine ja veo alustamine. Palgi tagumine ots lohiseb mööda maad. Rein Pilme foto.

Kuna ehituspärandi ja pärandmiljöö hooldus- ja parandustöödel on sageli ülioluline oskuslik ja peenetundeline lähenemine kõrghaljastusele, tutvusid rahvusliku ehituse üliõpilased müratu metsanduse päeval Arvi Koitve juhendamisel ka arboristi varustuse ja elukutsega.

Ettevõtmise salvestas Viljandimaal tegutsev filmitootja Imre Annus (OÜ Lõunameedia). Filmi peaesmärgiks on analüüsida ja tutvustada traditsioonilise metsatöö näitel ergonomikat selle elulises tervikus alates toitumisest ja riietumisest kuni saagide-kirveste hooldamiseni. Filmis saavad sõna mitmed metsanduse ning töötervishoiuga tegelenud inimesed ning Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Spordimuuseumi teadurid. „Moodsate töövahendite võimsus ja kättesaadavus on muutnud meid pimedaks paljude töö igavikuliste aspektide suhtes. See film tõstatab laiemaid küsimusi tööheaolust ja töö mõttest inimolemises,” lausub Annus.

Müravaba metsatöö päevad said teoks Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku ehituse eriala kahepäevase metsanduspraktika raames, kuid uudistama olid oodatud ka kõik huvilised.

Müravaba metsanduse päevi kajastas ka ETV uudistesaares Aktuaalne kaamera (vt http://uudised.err.ee/v/etv_uudistesaares/48f5e41a-cb3f-4cae-a09d-e2a0313775b2 alates 30. minutist). Sündmuse järelkajana käsitles hobumetsandust saade „Maahommik” (8.03.2014, <http://etv.err.ee/arhiiv.php?id=147014>). Müravaba metsatöö päevad algatasid Eesti Hobusekasvatajate Seltsis arutelu eesti põliste hobusetõugude rakendamisest metsatöödel ning vastavate jõudluskatsete vajalikkusest (www.ehs.ee/component/content/article/94-teated/1192-muravaba-metsatoeoe-paevad.html).

Foto 3. Vello Tamm eesti raskeveomära Hämarikuga. Spetsiaalse hobutöökaariku külge saab haakida kõiki väiketraktoritele, ATVdele ja sõiduautodele mõeldud haagiseid ja seadmeid. Taamal õpib ema kõrval ametit Hämariku varss Lurich. *Juha-Sven Korhoneni foto.*

Foto 4. Rahvusliku ehituse üliõpilased Viljar Pihus ja Mart Ensaar järkamas rippesse jäänud haava latva. Paljudele üllatusena selgus, et kahemehesaega on võimalik saagida ka suunaga alt üles – hetk pärast foto tegemist ongi selleks aeg, et saelett kinni ei kiiluks. Eramets Saarepeedi lähistel. *Juha-Sven Korhoneni foto.*

Noise-free Forestry Days Held

Abstract

Viljandi Culture Academy organized the Noise-free Forestry Days in Saarepeedi village near Viljandi on the 28th and 29th of January, 2014. This public event, held as part of the native construction students' forestry work experience, introduced alternative traditional working techniques, and showcased axes and hand saws used to harvest timber. One mare of the Estonian native horse breed and another of the Estonian heavy horse breed were used to haul timber from the woods, demonstrating modern horse-logging equipment. The event was covered on television and sparked a discussion on the website of the Estonian Horse Breeders Association regarding the use of native horse breeds in logging and the necessity of relevant performance testing.

Keywords: noiseless forestry, horse logging, small-scale speciality wood harvesting

Photo 4. Viljar Pihus and Mart Ensaar, students of Estonian Native Construction (UT Viljandi Culture Academy), cross-cutting an alder tree-top that had been left hanging. Many people were surprised to discover that a two-handed saw can be used to cut upwards through wood. Shortly after this photograph was taken, the time arrived to switch over to cutting upwards in order to be sure that the saw blade would not get stuck. Private forest near the village of Saarepeedi. *Photo by Juha-Sven Korhonen.*